

KORUNAN ALANLAR ULUSAL SINIFLANDIRMASI

01a Mutlak Koruma Alanı

01a.01 Kesin Korunacak Hassas Alan

Kaynak değerlerinin korunması için alan kullanımı ve alana tüm etkilerin sınırlandırıldığı, gerektiğinde insanların bölgeye girişlerinin engellendiği, bilimsel araştırmalar, eğitim ya da çevresel izleme amacıyla özel önlemler alınarak korunacak kara, su, deniz alanları olup Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilerek yapı yasağı getirilen mutlak korunması gereken alanlardır. I. Derece Doğal (Tabii) Sit Alanları Kesin Korunacak Hassas Alan kapsamında değerlendirilmektedir. I. Derece Doğal (Tabii) Sit Alanları, bilimsel muhafaza açısından evrensel değeri olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olan, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır.

01a.02 Tabiatı Koruma Alanı

Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarıdır.

01a.03 Muhafaza Ormanı

Arazi kayması ve yağmurlarla yıkanması tehlikesine maruz olan yerlerdeki ormanlar ile meskun mahallerin havasını, şose ve demiryollarını, toz ve kum fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir yataklarının dolmasının önüne geçen veya memleket müdafaası için muhafazası zaruri görülen ve bu gerekçelerle ayrılan devlet ormanları, maki veya fundalarla örtülü yerlerdir.

01a.04 Gen Koruma Ormanı

Bir türün genetik çeşitliliğinin doğal ortamında (in-situ/yerinde) korunması amacıyla yönetilen doğal mescerelelerdir.

01a.98 Diğer Mutlak Koruma Alanı

01b Yabanıl Doğa Alanı

01b.01 Yaban Hayatı Koruma Sahası

Yaban hayatı değerlerine sahip, korunması gerekli yaşam ortamlarının bitki ve hayvan türleri ile birlikte mutlak olarak korunduğu ve devamlılığının sağlandığı sahalardır.

01b.02 Nitelikli Doğal Koruma Alanı

Doğal yapısı değişmemiş veya az değişmiş, modern yaşam ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, doğal süreçlerin hakim olduğu, koruma amaçlarına uygun olarak yörede yaşayanların bu alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sağlayarak doğal hayata dayalı geleneksel yaşam şekillerinin korunduğu kara, su, deniz alanlarıdır.

01b.98 Diğer Yabanıl Doğa Alanı

02 Milli Park

Bilimsel ve estetik bakımından milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır.

03 Tabiat Anıtı/Varlığı

03.01 Tabiat Anıtı

Tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip ve milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarıdır.

03.02 Tabiat Varlığı

Jeolojik devirlerle tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan değerlerdir.

03.02.01 Mağara

Yüzeyle bağlantısı olan, jeolojik süreçler sonunda oluşmuş, en az bir insanın sürünerek bile olsa girişine olanak verecek genişliğe ve yüksekliğe sahip, tek veya birçok boşluk, oda, galeri ve bacadan oluşabilen doğal yer altı boşluklarıdır.

İnsan eli ile sonradan yapılan mağaralar kapsam dışıdır.

03.02.02 Anıt Ağaç

Anıt ağaçların ayırt edici özellikleri aşağıda yer almakta olup bunlardan bir veya birkaçını taşıyan ağaçlar anıt ağaçlarıdır.

- a) Yaş, çap ve boy itibarıyla kendi türünün alışılmış ölçüleri üzerinde boyutlara sahip olan kuşaklar arasında bağ kurabilecek uzunlukta doğal ömre sahip,
- b) Yöre kültüründe olumlu veya olumsuz, gerçek veya hayal ürünü, mistik veya folklorik bir öyküye sahip,
- c) Yöresel veya ulusal tarihte kimi olaylar ile özdeş hale gelen ve onlara tanıklık eden,
- ç) Görsel açıdan estetik görünüme sahip olan veya doğal görünümünden esaslı şekilde sapma gösteren çatal, şamdan, kıvrık, yatay gibi dikkat çekici biçimde fiziksel özelliklere sahip,
- d) Aynı gövde ve kök üzerinde iki veya daha fazla türün bir arada yaşaması gibi garip kaynaşma ve birlikte yaşama örnekleri sergileyen, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı gelişme niteliklerine sahip,
- e) Kent dokusunu tamamlayan, kent imajına etkisi olan grup, dizi veya tek ağaçlar.

03.02.03 Ağaç Topluluğu

Özellik gösteren dizi, grup, küme şeklindeki ağaç topluluklarıdır.

Anıt ağaçlar kapsam dışıdır. Bkz. 03.02.02

03.02.98 Diğer Tabiat Varlığı

04 Habitat/Tür Yönetim Alanı

Bu kategori habitatları veya özel türleri korumayı amaçlamaktadır. Bu kategoriye giren alanların birçoğu habitatları devam ettirme veya belli bir türün ihtiyaçlarını karşılama amacı ile düzenli ve aktif müdahaleler gerektirir. Ancak bu durum söz konusu kategori için bir zorunluluk değildir.

04.01 Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Av ve yaban hayvanları ile yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plânı çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahalardır.

04.02 Koruma Bölgelerinin Alt Alanı

Koruma statüsü bulunan alanların içerisinde tür/habitat eylem planlarıyla belirlenmiş tür ve habitat alanlarıdır.

04.98 Diğer Habitat/Tür Yönetim Alanı

05 Korunan Peyzaj/Deniz manzarası

Doğa ve halkın zaman içinde etkileşimleri sonucu oluşan ve önemli ekolojik, biyolojik, kültürel ve manzara özelliklerine sahip olan; bu nedenle bu bütünlüğün ve ilgili değerlerinin korunmasının ve idamesinin hayati olduğu koruma alanlarıdır.

05.01 Tabiat Parkı

Bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçalarıdır.

05.02 Şehir Ormanı

Ormanların öncelikle sağlık, spor, estetik, kültürel ve sosyal fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak, aynı zamanda yurdun güzelliğine katkı sağlamak, toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkan vermek ve teknik ormancılık faaliyetleri ile flora ve faunanın da tanıtılarak, özellikle çocuklar ve gençlere orman sevgisi ve bilincinin aşılması amacıyla izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik ve benzeri etkinlikler ile kır lokantası, kır kahvesi, kültür evleri, yöresel ürün sergi ve satış yeri, amfi tiyatro, çeşitli mini spor alanları ve diğer rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden, il ve ilçelerde ayrılan yerlerdir.

05.98 Diğer Korunan Peyzaj/Deniz Manzarası

06 Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanıldığı Korunan Alan

06.01 Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı

Kesin korunacak hassas alanlar veya nitelikli doğal koruma alanlarını etkileyen, bu koruma bölgeleri ile bütünlük gösteren, korumaya katkı sağlayacak, doğal ve kültürel bakımdan uyumlu düşük yoğunlukta faaliyetler, turizm ve yerleşimlere izin veren alanlardır. II. ve III. Derece Doğal (Tabii) Sit alanları Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı

kapsamında değerlendirilmektedir.

II. Derece Doğal (Tabii) Sit Alanları: Doğal yapının korunması ve geliştirilmesi yanında kamu yararı gözönüne alınarak kullanıma açılacak alanlardır.

III. Derece Doğal (Tabii) Sit Alanları: Doğal yapının korunması ve geliştirilmesi yolunda, yörenin potansiyeli ve kullanım özelliği de gözönünde tutularak konut kullanımına da açılacak alanlardır.

06.02 Sulak Alan

Tabii veya suni, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak kalan yerleridir.

06.02.01 Ramsar Alanı

Ramsar Sözleşmesi kriterlerinden en az birini sağlayan ve Ramsar Alanı olarak ilan edilen sulak alanlardır.

Ramsar Kriterleri:

Grup A Kriteri: Temsilci, az bulunan veya benzersiz olan sulak alan türleri

1. Kriter: Eğer bir sulak alan bulunduğu biyocoğrafik bölgede temsilci, az bulunan veya benzersiz bir doğala yakın veya doğal bir sulak alan örneği ise Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

Grup B Kriteri: Biyolojik Çeşitliliğin Korunması için önemli olan sulak alanlar

Türler ve ekolojik ilişkiler ile ilişkili kriterler:

2. Kriter: Eğer bir sulak alan; hassas, nesli tehlike altında olmaya yakın veya olan türleri veya ekolojik ilişkileri destekliyorsa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

3. Kriter: Eğer bir sulak alan; belirli bir biyocoğrafik bölgedeki biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilmesi açısından önemli olan bitki ve/veya hayvan türlerini destekliyorsa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

4. Kriter: Eğer bir sulak alan; hayat döngülerinin kritik safhalarındaki bitki ve/veya hayvan türlerini destekliyorsa veya elverişsiz koşullarda onlara barınak oluşturuyorsa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

Su kuşları için özel kriterler:

5. Kriter: Eğer bir sulak alan; düzenli olarak 20.000 veya daha fazla su kuşunu destekliyorsa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

6. Kriter: Eğer bir sulak alan; düzenli olarak bir su kuşu türü veya alt türlerinin popülasyonlarının bireysel olarak %1'ini destekliyorsa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

Balıklar temelinde özel kriterler:

7. Kriter: Eğer bir sulak alan; kayda değer oranlarda yerli balık alt türleri, türleri veya aileleri, küresel biyolojik çeşitliliğe katkıda bulunmak sureti ile sulak alan yararları ve/veya değerlerini temsil eden popülasyonlar ve/veya etkileşimler gösteren türleri, tarihi yaşamsal döngüleri destekliyorsa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

8. Kriter: Eğer bir sulak alan; balıklar için önemli bir besin kaynağı, yumurta dökme alanı, üreme yeri ve /veya göç yolu üzerinde olan bir alansa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

Diğer türler için özel kriterler:

9. Kriter: Eğer bir sulak alan; sulak alana bağımlı kuş harici hayvan tür veya alt türlerinden bir tanesinin popülasyonlarının bireysel olarak %1'ini düzenli olarak destekliyorsa Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan olmalıdır.

06.02.02 Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan

Ramsar Alan olmaya aday olan sulak alanlardır.

06.02.03 Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan

Ulusal Öneme Haiz Sulak alan ve Ramsar Alan listesinde bulunmayan sulak alanlardır.

06.02.98 Diğer Sulak Alanlar

06.03 Özel Çevre Koruma Bölgesi

Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan, çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı toprak ve su alanlarını, biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların ve bunlarla ilgili kültürel kaynakların gelecek kuşaklara ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi ve bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin tek elden hazırlanması amacıyla Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilen bölgelerdir.

06.04 Tohum Bahçesi

Seçilmiş klon veya ailelerle tesis edilen, istenmeyen kaynaklardan polen erişiminin engellendiği veya en aza indirildiği, sık aralıklarla, bol ve kolay tohum üretimi sağlayacak şekilde yönetilen plantasyonlardır.

06.05 Tohum Mesceresi

Orman ağacı ve ağaççığı türlerinde tohum üretmek amacıyla koordinatları belirlenen ve bu amaçla yönetilen alanlardır.

06.98 Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanıldığı Diğer Korunan Alan